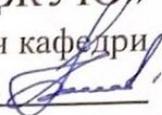

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ БУДІВНИЦТВА ТА ТРАНСПОРТУ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Завідувач кафедри
Дмитро БОРОДАЙ.

“ 15 ” червня 2025 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
ОС «БАКАЛАВР»

галузь знань: 19 «Архітектура та будівництво»
спеціальність: 191 «Архітектура та містобудування»

тема: Серія індивідуальних житлових будинків з розробкою інтер'єрних рішень у м. Суми

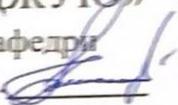
Затверджено наказом по університету № 4090/ос від «12» 12 2024 року

Виконала студентка 4-го курсу
ОВС «Бакалавр»
Світлана Сергіївна Віленська
Керівник:
к. арх. доц. Дмитро БОРОДАЙ

Суми 2025 р.

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Завідувач кафедри

Дмитро БОРОДАЙ

“ 15 ” серпня 2025 р.

ЗАВДАННЯ

до кваліфікаційної роботи бакалавра
спеціальності 191 «Архітектура та містобудування»

Тема кваліфікаційної роботи

Серія індивідуальних житлових будинків з розробкою інтер'єрних рішень у м. Суми

Вихідні дані для проектування:

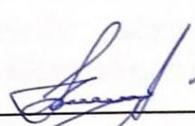
Район будівництва: с. Косівщина, Сумський район,
Сумська обл.

Перелік складових, що підлягають розробці:

Містобудівні рішення: Аналіз забудови ділянки та прилеглої території, аналіз існуючої транспортної інфраструктури, розробка генерального плану.

Архітектурно-композиційні рішення: фасади індивідуальних житлових будинків, розріз будівлі, фото перспективні зображення з точки і вигляд зверху, розробка дизайну інтер'єрів

Функціонально-планувальні рішення: плани всіх поверхів, експлікація.

Консультант Дмитро БОРОДАЙ

Студент Світлана Віленська

АННОТАЦІЯ

Студент

Світлана Сергіївна Віленська

Тема кваліфікаційної роботи бакалавра:

Серія індивідуальних житлових будинків з розробкою інтер'єрних рішень у м. Суми

Склад кваліфікаційної роботи бакалавра:

Містобудівельні рішення: Розміщення індивідуальних житлових будинків у с.Косівщина

Архітектурно-композиційні рішення:

Розробка загального вигляду індивідуального житлового будинку

Забудова в залежності від особливостей навколишнього ландшафту

Оформлення фасадів будівлі, концепція рішень інтер'єр у будівлі

Функціонально-планувальні рішення:

Розробка планів, виконання експлікацій до планів

Перелік графічної частини роботи бакалавра

Схема генерального плану міста Суми з виділенням ділянки, розміщення об'єкту проектування, ситуаційна схема ділянки, генеральний

план ділянки у М 1:2000, плани поверхів (1-го, 2-го) у М 1:500, фасади (головний, задній, 2 бічних) у М 1:500, 1:500, поперечний і поздовжній розрізи

, експлікації приміщень до планів поверхів, загальні перспективні зображення об'єктів, загальні зображення об'єкту з висоти пташиного польоту, загальні зображення інтер'єру.

Зміст

1. Вступ. Актуальність теми;
2. Загальні положення;
3. Містобудівне рішення;
4. Архітектурно-планувальне рішення проекту;
5. Конструктивне рішення;
6. Інженерний благоустрій, організація території;
7. Список використаних джерел.

1. ВСТУП, АКТУАЛЬНІСТЬ ТЕМИ

Архітектурна спадщина є невіддільною частиною культури нації. У сучасному світі, що змінюється надзвичайно швидко, важливо зберігати та переосмислювати традиційні цінності, поєднуючи їх із сучасними технологіями. Одним із яскравих прикладів цього підходу є створення індивідуальних житлових будинків у стилі старих гуцульських традицій у сучасному виконанні. Такий симбіоз давнього й нового не лише сприяє збереженню культурної ідентичності, а й відкриває нові можливості для архітектури, дизайну та організації простору. Гуцульський стиль, з його глибокими символами, вмінням гармонійно співіснувати з природою і багатовіковими будівельними традиціями, може стати основою для формування осучасненого, екологічного, естетично привабливого та духовно наповненого житла.

Гуцульська архітектура — це не лише набір форм і конструктивних рішень, а цілісна система життєвого світогляду, яка передається через покоління. Вона була сформована в складних гірських умовах Карпат, де природа диктує свої вимоги: суворі зими, велика кількість опадів, різкі перепади температур, сильні вітри. Архітектурні рішення, які виникли в цьому середовищі, були максимально адаптовані до цих викликів. Стрімкі дахи дозволяли уникати накопичення снігу, дерев'яні конструкції забезпечували добру теплоізоляцію, продумане зонування сприяло ефективному використанню внутрішнього простору.

Сучасний підхід до архітектури дедалі більше враховує локальний контекст, біокліматичні особливості регіону, сталість матеріалів. У цьому контексті гуцульська традиція набуває нового значення — як джерело ідей для екологічного, функціонального і духовно наповненого житла. Застосування натуральних матеріалів (дерево, камінь, глина), локальних будівельних практик і традиційного декоративного мистецтва (різьблення, розпис, орнамент) не лише покращує естетичні якості простору, а й робить його психологічно комфортним для життя.

Вплив архітектури на психоемоційний стан людини давно підтверджений численними дослідженнями. Простори, створені за принципами гармонії з природою, з використанням натуральних матеріалів, із зрозумілою символікою й деталями ручної роботи, сприяють зниженню стресу, поліпшенню настрою, відновленню емоційного балансу. Людина відчуває себе у такому просторі не лише зручно, а й «на своєму місці», частиною більшого цілого — природи, культури, історії.

Інший важливий аспект — це соціальна значущість. Відродження гуцульського стилю у сучасному будівництві стимулює розвиток ремесел, підтримку місцевих майстрів, активізацію регіональних економік. Традиційне теслярство, ковальство, ткацтво, гончарство отримують нове життя. Завдяки попиту на автентичні матеріали й декор формується інфраструктура локального виробництва, створюються робочі місця, зростає культурний рівень регіонів.

Гуцульська архітектура цікава й з точки зору філософії простору. У традиційній хаті чітко розділені сакральні та побутові зони, житло спроектовано відповідно до ритуального календаря, обрядовості, циклів природи. Наприклад, місце для іконостасу було не випадковим — воно пов'язувалося зі стороною світу, освітленням, духовною чистотою. Піч — серце дому — слугувала не лише для обігріву, але й виконувала символічну функцію вогнища роду. Це розуміння простору як багаторівневого явища — функціонального, емоційного, символічного — актуальне і сьогодні.

Ще одним важливим виміром є потенціал гуцульської архітектури як інструменту формування туристичного іміджу регіону. Індивідуальні житлові будинки, створені в традиційному стилі, можуть бути не лише приватним простором, але й частиною туристичної інфраструктури — етносадиб, гостьових будинків, культурних центрів, музеїв. Така архітектура привертає увагу, запам'ятовується, формує емоційну прив'язаність до місця, стимулює розвиток сталого туризму.

Сучасні технології дають змогу поєднувати естетику традиції з високим рівнем комфорту: теплі підлоги, енергоефективні вікна, автономне опалення, системи очищення води, сонячні батареї, «розумне» управління кліматом і освітленням. Це дозволяє будинкам у стилі гуцульської традиції не лише відповідати сучасним стандартам, а й перевершувати їх за багатьма показниками — зокрема в енергозбереженні, екологічності, тривалості експлуатації.

Таким чином, створення житлових будинків у стилі гуцульської традиції є не лише архітектурним жестом, а й культурним маніфестом. Це вираження поваги до історії, до роду, до землі, до естетики, сформованої поколіннями. Це спосіб повернути архітектурі зміст, повернути дому — душу, простору — глибину, людині — відчуття справжності.

Якщо розглядати практичні приклади, то сьогодні в Україні та за її межами з'являється дедалі більше проєктів, які спираються на гуцульські архетипи. Архітектори адаптують старовинні форми до нових функцій: використовують дерев'яні бруси, але з сучасною обробкою; вводять широкі відкриті простори, але зберігають пропорції традиційної хати; поєднують скляні фасади з різьбленими дерев'яними деталями. Результат — житло, яке має індивідуальний характер, теплу атмосферу, культурну глибину.

Підсумовуючи, слід зазначити, що відродження та осучаснення гуцульської архітектури є стратегічно важливим напрямом для українського суспільства. Це не лише частина культурної політики, але й внесок у екологічну безпеку, сталий розвиток, регіональну самодостатність, духовне відновлення. Через архітектуру ми формуємо не лише простір, а й спосіб мислення, бачення світу, систему цінностей. І якщо ця архітектура ґрунтується на глибоких традиціях, вона стає не лише зручною — вона стає справжньою.

2. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Загальні положення проектування індивідуального житлового будинку в стилі старих гуцульських традицій у сучасному виконанні визначають місію, цілі, функції та основні принципи такого підходу в архітектурі. Такий напрям формує нове розуміння збереження культурної спадщини в умовах модернізації та технологічного розвитку. Відродження гуцульського стилю є не лише проявом патріотизму, а й відповіддю на потреби суспільства в екологічному, естетичному та духовному середовищі для життя. У добу цифрових технологій особливо важливо повернути людину до природного середовища, забезпечити емоційний комфорт і психологічну рівновагу через контакт із автентичними формами та матеріалами.

1. Місія та цілі

Місія сучасного індивідуального житлового будинку у гуцульському стилі полягає в гармонійному поєднанні традиційної архітектурної спадщини з сучасними вимогами комфорту, енергоефективності, екологічності та стилю. Основна мета — створення автентичного, теплого і духовно наповненого житлового простору, який водночас відповідає вимогам XXI століття.

Наша місія — сприяти збереженню етнічної самобутності українських Карпат, підтримуючи та відтворюючи елементи гуцульської архітектури у сучасному будівництві, створюючи комфортне, функціональне та культурно наповнене середовище для проживання. Таке середовище є не лише матеріальним простором, а й частиною ідентичності, де зберігається пам'ять роду, звичаї та духовні орієнтири.

Цілі можуть включати:

- Відновлення архітектурних форм, конструкцій та орнаментів, притаманних гуцульському стилю.

- Створення екологічно чистого житла з використанням натуральних матеріалів (дерево, камінь, глина).
- Впровадження сучасних інженерних рішень та технологій без втрати автентичного вигляду.
- Формування простору, комфортного для життя, з урахуванням традиційного способу організації житла.
- Стимулювання регіонального розвитку через підтримку місцевих ремесел і виробників.
- Виховання поваги до історичної та культурної спадщини серед молодого покоління.
- Інтеграція традицій у сучасну педагогіку та екологічне виховання.

2. Типи послуг та спеціалізація

Будівництво житла в стилі гуцульських традицій може передбачати різні види послуг і напрямки спеціалізації, які формуються на основі запитів замовника та можливостей архітектора. Основні напрямки:

- Архітектурне проектування будинків у стилі гуцульської хати (зруб, дах із гонту, дерев'яне різьблення).
- Розробка інтер'єрів із використанням традиційної символіки, декору, оздоблення з натуральних матеріалів.
- Консультації з адаптації сучасних енергоефективних технологій у традиційну архітектуру.
- Ландшафтне планування з врахуванням етнічних елементів: колодязі, тини, декоративні мости, квітники.
- Проведення майстер-класів з народного мистецтва: ткацтва, різьблення, ліплення, що сприяє культурній просвіті.
- Можливість проектування еко-садиб для зеленого туризму з дотриманням етнічних стандартів.

3. Енергозбереження та технології

У контексті сталого розвитку будинки в гуцульському стилі не мають поступатися сучасним проектам. Вони повинні бути обладнані системами:

- Автономного опалення (теплові насоси, пічне опалення з водяними контурами).
- Сонячних панелей для забезпечення електроенергією та гарячою водою.
- Систем очищення та фільтрації води.
- «Розумного дому» з регуляцією температури, освітлення та безпеки.
- Водозбірних систем дощової води для господарських потреб.
- Використання теплих підлог, які сумісні з традиційними оздобленнями.

4. Естетичні та декоративні рішення

- Внутрішній простір оформлюється деревом, тканими виробами, вишитими рушниками, керамікою.
- Орнаментика, символіка та кольорова гама відповідає автентичним традиціям.
- В інтер'єрі можуть бути присутні піч, камін, дерев'яні балки, ікони в «кутку», ручне різьблення.
- Застосовуються унікальні місцеві техніки: ліпнина з глини, полив'яний посуд, гуцульська вишивка.
- Розміщення декоративних оберегів, символів сонця, землі, родини як частини ідеології дому.

5. Соціальна значущість

Розвиток такого напрямку стимулює:

- Відновлення традиційних ремесел (теслярство, килимарство, ліжникарство).
- Розвиток сільського зеленого туризму.
- Формування архітектурного бренду українських Карпат.
- Підтримку економіки місцевих громад через замовлення матеріалів і робіт

у місцевих виробників.

- Створення культурно-освітніх просторів, які сприяють розвитку туризму та формують позитивний імідж регіону.
- Залучення молоді до збереження та розвитку традиційної культури через приклад сучасного житла.

6. Екологічна відповідальність

- Максимальне збереження природного ландшафту при будівництві.
- Мінімальне втручання у навколишнє середовище.
- Використання матеріалів з місцевих ресурсів.
- Утилізація будівельних відходів, компостування органіки.
- Використання екологічно сертифікованих матеріалів.
- Впровадження ідей самодостатніх екоосель як зразків сталого способу життя.

Таким чином, будівництво індивідуальних житлових будинків у гуцульському стилі не лише дозволяє зберегти культурну ідентичність, а й слугує прикладом гармонії між людиною, архітектурою і природою. Це не лише житло — це спосіб життя, що поєднує традицію з інновацією, історію з сучасністю, душу з комфортом. Саме в цьому симбіозі і криється шлях до гармонійного розвитку суспільства, яке шанує свої корені й дивиться в майбутнє.

7. Якість обслуговування та безпека.

Загальне положення про серію індивідуальних житлових будинків, що поєднують старі гуцульські традиції з сучасним виконанням, має визначати високі стандарти якості проживання, функціональності та безпеки для мешканців. Нижче подані основні аспекти, що

враховуються при проектуванні та експлуатації таких об'єктів:

8. Професійний підхід до архітектури та будівництва: Високий рівень архітектурного опрацювання передбачає ретельне поєднання автентичних форм і конструктивних рішень гуцульських хат з інноваційними будівельними технологіями. Забезпечується використання сертифікованих матеріалів, адаптованих до місцевих кліматичних умов та норм енергоефективності. Кожен будинок проектується з урахуванням потреб сучасної родини, функціонального зонування та логіки повсякденного побуту.

9. Комфортне проживання та внутрішня інфраструктура: Житлові будинки мають забезпечувати високий рівень зручності та естетичності. Це досягається шляхом ретельного опрацювання таких елементів:

10. Індивідуальне планування: Оптимізація простору, враховуючи традиційні гуцульські елементи, як-от «сіни», «піч» або різьблені конструктивні балки, у поєднанні з сучасними просторовими рішеннями (open space, друге світло, панорамні вікна).

11. Енергозбереження та опалення: Сучасні системи утеплення, сонячні панелі,

«тепла підлога» та високоефективні опалювальні установки забезпечують мінімальні тепловтрати та зручне регулювання мікроклімату.

12. Ландшафтне оформлення та прибудинкова територія: Облаштування традиційного подвір'я з квітниками, дерев'яними елементами огорожі, колодязями-декораціями або навісами для дров, а також зонами для відпочинку.

13. Кухня та санвузли: Повноцінне сучасне обладнання в єднанні з природними матеріалами обробки (дерево, камінь) забезпечує не лише функціональність, а й візуальний комфорт.

14. Безпека мешканців:

Проектна документація передбачає дотримання всіх норм пожежної безпеки, включаючи автоматичні системи димовидалення, сигналізації, якісні

протипожежні двері та відповідне зонування приміщень. У разі групової забудови враховуються також евакуаційні плани й пожежні проїзди.

15. Санітарія, гігієна та екологія: серія будинків забезпечує високі стандарти гігієнічного та екологічного комфорту:

16. Водопостачання та каналізація: Передбачена або підключення до централізованих систем, або облаштування сучасних локальних очисних споруд.

17. Матеріали з низьким вмістом шкідливих речовин: Використовуються переважно природні або екологічно сертифіковані матеріали, які відповідають сучасним вимогам безпеки.

18. Вентиляція та природне освітлення: Забезпечено через правильне орієнтування вікон, наявність світлових шахт або мансардних вікон, а також через сучасні рекупераційні системи повітря.

19. Культурна ідентичність та духовна безпека: гуцульські архетипи втілюються не лише у вигляді декоративних елементів, а й у структурній організації простору, що сприяє збереженню родинної атмосфери, сталості поколінь та відчуття належності до рідної землі. Присутність символічних форм, орнаментів, матеріалів та функціональних просторів (наприклад, спільна «світлиця») виконує роль духовного та ментального опертя.

20. Стійкість до ризиків і довговічність: будинки відповідають сучасним вимогам сейсмостійкості, вітростійкості та зливової безпеки. Дахи сконструйовані для ефективного водовідведення та витримування снігового навантаження, а фасади — з довговічних матеріалів, що не вимагають частого оновлення.

21. Цифрова інтеграція та сучасні сервіси: забезпечено доступ до швидкісного інтернету, можливість встановлення систем «розумний будинок», відеоспостереження та дистанційного керування енергоресурсами.

22. Інформаційна відкритість: мешканці забезпечені доступом до чітких інструкцій з експлуатації будинку, гарантійного обслуговування, контактів сервісних служб і рекомендацій з догляду за натуральними матеріалами.

Такі проекти формують не лише комфортне житлове середовище, а й сприяють збереженню гуцульської спадщини через сучасне осмислення традицій.

23. Інтеграція в локальне середовище: розміщення серії будинків узгоджується з природним ландшафтом і навколишнім середовищем. Важливим є уникнення надмірного втручання у природні екосистеми, збереження рельєфу, традиційних стежок, джерел та зелених зон. Формування забудови має бути мозаїчним, з індивідуальними підходами до кожної ділянки.

24. Сусідство та соціальні зв'язки: створення мікроріпльнот на основі гуцульської моделі сусідства сприяє не лише соціальній згуртованості, а й спільному догляду за територіями, організації свят, обміну продуктами та допомозі одне одному. Це формує атмосферу довіри, родинного тепла й колективної безпеки.

25. Мистецтво та ремесла в інтер'єрі: в інтер'єрах передбачається використання автентичного декору ручної роботи – гобелени, різьблення по дереву, ткацтво, розписи на печах і меблях. Це підтримує локальних майстрів і додає будинкам культурної унікальності. Такі елементи не лише оздоблюють житло, а й несуть у собі глибокі сенси, властиві традиційному гуцульському світогляду.

26. Можливість адаптації для різних поколінь: Проекти розробляються з урахуванням потреб різних вікових груп – від молодих родин до людей похилого віку. Це означає наявність безбар'єрного середовища, зручних переходів між рівнями, безпечних дворів, а також гнучких планувань,

що дозволяють перепланування відповідно до змін у складі родини.

27. Участь мешканців у формуванні середовища: Передбачено залучення майбутніх власників на етапах проєктування, щоб вони могли обирати елементи оформлення, планування або матеріали оздоблення. Такий підхід підвищує ступінь ідентифікації з житлом, рівень задоволеності та відповідальності за простір.

Висновок:

Серія індивідуальних житлових будинків у стилі старих гуцульських традицій у сучасному виконанні — це не лише збереження архітектурної спадщини, а й створення гідного, комфортного та безпечного середовища для життя сучасної людини. Такий підхід поєднує минуле й майбутнє, надаючи глибокий сенс поняттю «дім».

Організаційна структура та управління: Організаційна структура та система управління серією індивідуальних житлових будинків, побудованих у стилі гуцульських традицій із сучасною інтерпретацією, формуються відповідно до концепції сталого розвитку, локальної культурної ідентичності та ефективної експлуатації. Вона включає функціональний розподіл обов'язків між структурами, які відповідають за планування, будівництво, обслуговування, маркетинг та взаємодію з мешканцями.

1. Структура управління:

- Ініціативна група / девелопер: Формує стратегічне бачення проєкту, визначає головні цілі забудови — збереження гуцульської архітектурної спадщини, забезпечення комфортного і безпечного житлового простору, та координує проєктно-будівельні роботи.

- Оператор спільного управління: У разі кластерної забудови створюється керівна структура — кооператив мешканців або управляюча компанія, яка відповідає за утримання спільної інфраструктури (дороги, освітлення, громадські простори).

- Технічні підрозділи: Займаються експлуатацією та обслуговуванням

житлового фонду, зокрема систем водопостачання, опалення, електропостачання, безпеки тощо.

2. Функціональна структура управління:

- Архітектурно-будівельний відділ: Розробляє та контролює відповідність архітектурних рішень традиційним гуцульським формам, адаптованим до сучасних вимог комфорту.

- Оздоблювальний підрозділ: Координує виконання декоративних елементів фасадів і внутрішніх інтер'єрів із залученням локальних майстрів (різьбярів, ковальських майстерень, гончарів).

- Ландшафтна служба: Займається формуванням дворових просторів і рекреаційних зон із дотриманням екологічного балансу.

- Соціальна інтеграція: Організовує заходи для мешканців, підтримує зв'язок із громадою та культурними ініціативами регіону.

3. Управління мешканцями:

- Комітет співвласників: Виборний орган мешканців, що координує питання благоустрою, догляду за спільними зонами, проведення локальних свят, збору коштів на покращення інфраструктури.

- Інформаційна підтримка: Створюються локальні онлайн-платформи або мобільні додатки для зворотного зв'язку, голосування, сповіщень та подання звернень.

4. Фінансово-господарське управління:

- Бюджетне планування: Формується спільний річний бюджет на обслуговування інфраструктури, охорону, ремонтні роботи, енергоефективні оновлення тощо.

- Прозора звітність: Регулярне інформування мешканців про використання коштів, планові та позапланові витрати, наявність резервного фонду.

- Інвестиційні стратегії: Можливість залучення додаткового фінансування на благоустрій території через місцеві або грантові програми.

5. Маркетинг, просування і співпраця з громадою:

- Формування бренду поселення: Поширення інформації про цінність проекту через соціальні мережі, виставки, фестивалі та архітектурні конкурси.

- Туристична привабливість: У перспективі – розгляд частини будинків як потенційного об'єкта для еко- або культурного туризму, з можливістю оренди.

- Партнерство з місцевими ремісниками: Систематична підтримка традиційних майстрів через замовлення інтер'єрних елементів, меблів, освітлення.

6. Управління якістю та безпекою:

- Контроль будівельних стандартів: Регулярний технічний аудит об'єктів, дотримання державних будівельних норм та екологічних стандартів.

- Системи безпеки: Встановлення охоронних систем, відеоспостереження, освітлення територій, а також систем раннього попередження (димові та газові датчики).

- Екологічна безпека: Контроль за системами водоочищення, використанням енергоефективних технологій, зменшення викидів і шуму.

7. Інформаційні технології та цифрове управління:

- Цифрове планування: Використання BIM-моделей при проектуванні та експлуатації об'єктів.

- Автоматизація обслуговування: Електронні системи обліку споживання ресурсів, оплати комунальних послуг та дистанційного управління.

- Цифрова взаємодія: Розробка спільних чатів, порталів і внутрішніх каналів зв'язку для ефективного комунікування між мешканцями та управлінцями.

3. Маркетинг та розвиток: Ефективна стратегія маркетингу та розвитку

є ключовим чинником у реалізації та просуванні серії індивідуальних житлових будинків, що поєднують гуцульські традиції з сучасними архітектурними рішеннями. Вона спрямована на привернення зацікавлених власників, збереження культурної унікальності проєкту та адаптацію до запитів ринку житла, туризму й сталого будівництва.

Місія та стратегічна візія:

Центральна ідея розвитку – це створення житлового середовища, яке поєднує комфорт сучасного життя з глибинними символами гуцульської архітектури. Водночас реалізується стратегія сталого розвитку, підтримки локальної економіки й збереження національної ідентичності.

Цільова аудиторія:

Основними покупцями можуть бути:

- родини, які прагнуть проживати в екологічно чистому, культурно насиченому середовищі;
- внутрішні інвестори, які шукають унікальні архітектурні рішення для приватного житла чи відпочинкової нерухомості;
- іноземці, зацікавлені в етнічній естетиці та культурному туризмі;
- прихильники slow-living, екожиття, ремісничого стилю та автентичних форм проживання.

Маркетингові канали та інструменти:

- Інтернет-просування: Власний сайт із інтерактивними планами, фото та відеооглядами, описами елементів гуцульської архітектури. Активне ведення сторінок у соцмережах, зокрема Instagram, Facebook та YouTube.
- Архітектурні фестивалі та виставки: Презентація будинків на виставках традиційного та сучасного дизайну, участь у форумах архітекторів, урбаністів, дизайнерів.
- Публікації та статті: Розміщення інформаційних матеріалів у профільних журналах, блогах і на порталах про будівництво, культуру, архітектуру.

- Співпраця з агентствами нерухомості: Налагодження комунікації з професійними ріелторами, які спеціалізуються на замиському житлі або концептуальних об'єктах.

- Туристичні програми та оренда: Використання окремих будинків як демонстраційних чи тимчасово туристичних (Airbnb/Booking), щоб дозволити гостям зануритись у середовище перед купівлею.

Розвиток та розширення послуг:
Стратегія розвитку передбачає не лише будівництво житлових об'єктів, а й формування цілісного культурного середовища:

- Культурно-освітній центр: Простір, де відбуватимуться майстер-класи з традиційних ремесел, виставки, читання та події, присвячені гуцульській спадщині.

- Майстерні та кооперативи: Організація ремісничих просторів для різьбярів, ткачів, ковалів, де вони зможуть виготовляти продукцію для будинків та на продаж.

- Екоферми та локальні продукти: Стимулювання вирощування локальної продукції – від овочів до сиру й меду – як частини спільноти і джерела самозабезпечення.

- Внутрішній туризм: Формування маршрутів для туристів: знайомство з архітектурою, традиційними матеріалами, способами будівництва, життя громади.

Типологія приміщень та інфраструктура:
У межах серії можуть бути передбачені різноманітні житлові одиниці та спільні простори:

- Житлові будинки різних форматів: Від компактних одноповерхових хат до просторих садиб з окремими зонами для гостей або роботи.

- Гостьові будинки: Будівлі для короткострокового розміщення відвідувачів або туристів, виконані у спільній стилістиці.

- Спільні простори: Культурний дім, спільна кухня, коворкінг або зала для зустрічей мешканців.

- Ігрові та дитячі зони: Зони дозвілля для дітей із безпечними ігровими елементами з натуральних матеріалів.

- Оздоровчі зони: Простори для занять йогою, традиційні бані, або сучасні велнес-простори з використанням дерев'яних конструкцій.

Гнучкість та адаптивність до ринку:
З урахуванням динамічних змін на ринку нерухомості, проєкт дозволяє адаптацію форматів будинків (наприклад, модульні рішення), а також створення фазової забудови – від пілотних об'єктів до повного формування поселення.

3. МІСТОБУДІВНЕ РІШЕННЯ

Містобудівне рішення серії індивідуальних житлових будинків, виконаних у стилі старих гуцульських традицій із сучасною адаптацією, передбачає

гармонійне поєднання культурної спадщини, природного середовища та сучасних потреб мешканців. Метою є створення простору для комфортного проживання, естетичного задоволення та сталого розвитку громади.

1. Зонування території:

Передбачається розподіл території на:

- житлову зону з індивідуальними будинками;
- спільні простори (громадські осередки, дитячі майданчики, зони відпочинку);
- сервісну інфраструктуру (парковки, підсобні споруди, комори);
- зелені зони (сади, фруктові алеї, мініпарки).

Зонування відповідає гуцульській традиції розташування садиб з відстанню між ними, що зберігає приватність, але допускає сусідську взаємодію.

2. Ландшафтний дизайн:

Дизайн території спирається на природні особливості місцевості – рельєф,

наявність річки, лісові масиви. Зберігається природна структура, доповнена локальними рослинами, декоративними огорожами з дерева, криницями, стежками з каменю. Основна мета – створення атмосфери спокою, автентичності та єднання з природою.

3. Архітектурне планування:

Будинки виконані з урахуванням принципів гуцульської архітектури:

- орієнтація фасадів на схід або південь;
- наявність критих ганків, відкритих терас і майданчиків;
- використання дерева, каменю, глини у фасадах;
- двосхилі дахи з великими виносом;
- декоративні елементи (різьба, розписи, лемеші).

Планування передбачає функціональне зонування: житлові кімнати, кухня-їдальня, господарські блоки, кімнати для прийому гостей, а також можливість перебудови або добудови без порушення стилістики.

4. Інфраструктура та транспортна доступність:

Проект передбачає прокладку нових доріг із природним покриттям, облаштування проїздів для авто, велодоріжок, паркувальних місць, під'їздів до кожної садиби. Забезпечується підключення до централізованих або локальних систем водопостачання, електропостачання, інтернету та каналізації.

5. Безпека та екологічна стійкість:

Передбачено:

- використання екологічних матеріалів (дерево з сертифікованих лісів, натуральні утеплювачі);
- застосування сонячних панелей, біосептиків, систем збору дощової води;
- мінімальне втручання у природний ландшафт;
- відсутність багатоповерхової забудови;
- дотримання норм протипожежної безпеки та сейсмостійкості конструкцій.

6. Співробітництво з місцевою громадою:

Проект розробляється з урахуванням думки місцевих жителів. Передбачено:

- залучення місцевих майстрів до оздоблювальних робіт;
- використання локальних ресурсів;
- формування нових робочих місць у сфері будівництва, догляду за територією, обслуговування, культури та туризму.

Обґрунтування вибору ділянки:

Обрана ділянка в селі Пирогівка поблизу річки Десна має значний потенціал для створення етно-селища. Її природні характеристики та розташування забезпечують ідеальні умови для впровадження проекту:

- Ландшафтні переваги: Природний рельєф, соснові ліси, близькість до річки створюють унікальну атмосферу.
- Історичний контекст: Місцевість зберегла архетипи сільського укладу, які можна використати як основу.
- Стара забудова: Можливість часткової реконструкції існуючих споруд у відповідності до стилю.
- Прямокутна форма ділянки та вихід до пляжу: Дозволяє оптимально розміщувати садиби та спільні простори.
- Транспортна доступність: Легкий доступ до районного центру, наявність зупинок громадського транспорту, наближеність до об'єктів відпочинку та інфраструктури.
- Екологічна чистота: Відсутність промислових підприємств, сприятливий мікроклімат, природні лікувальні ресурси.
- Потенціал для розвитку: Наявність сусідніх ділянок для розширення, зацікавленість інвесторів та громади, можливість створення туристично-культурного кластера.

7. Архітектурна стилістика та адаптивність:

Проект передбачає розмаїття фасадних рішень на основі гуцульських типажів, але з врахуванням сучасних матеріалів та будівельних технологій. Можливе застосування модульного принципу будівництва, що дозволяє

індивідуалізацію кожного будинку під замовлення. Фасади можуть бути оздоблені дерев'яними панелями ручної роботи, фрагментами каменю або традиційною глиняною штукатуркою.

8. Роль водних елементів у формуванні простору:

Наявність річки Десна створює додаткові можливості для облаштування водної зони відпочинку. Пропонується створення плавучого настилу, зони пляжу, пірсу, човнових станцій, екологічної стежки вздовж берега, а також місць для риболовлі. Використання водних елементів надає унікальності ландшафту та підвищує туристичну привабливість.

9. Етапи реалізації проекту:

Реалізація проекту поділяється на кілька етапів:

- Перший – проєктування, громадські обговорення, погодження з владою.
- Другий – інженерна підготовка ділянки, підведення комунікацій.
- Третій – будівництво перших черг садиб, благоустрій

спільної інфраструктури.

- Четвертий – поступове заселення, розвиток культурної та комерційної інфраструктури.

10. Соціальні аспекти та формування громади:

Містобудівне рішення передбачає не просто житлову забудову, а створення повноцінної громади зі спільними цінностями. Важливо, щоб мешканці брали участь у розвитку території, долучались до прибирання, озеленення,

організації культурних заходів. Створюється модель сусідства на основі взаємопідтримки, спільного користування ресурсами, відродження звичаїв.

11. Економічна модель і привабливість для інвесторів: Проєкт потенційно вигідний для інвестування завдяки:

- невисокій вартості землі у сільській місцевості;
- перспективам розвитку внутрішнього туризму;
- можливості реалізації концепції «друге житло» для містян;
- наявності автентичного бренду та історичної ідентичності.

Для зацікавлення інвесторів можливе створення архітектурних шоурумів,

презентаційних турів та відкритих будівельних майданчиків. Також передбачено включення елементів "екобудівництва" до проєкту як інструменту підвищення вартості.

12. Перспективи розвитку території:

З огляду на розташування біля річки, а також відносну транспортну доступність, у перспективі можливе створення:

- невеликого етнографічного музею або центру гуцульської культури;
- еко-ресторану з місцевими продуктами;
- кемпінгу або глемпінг-зони для короткочасного туризму;
- ремісничих майстерень;
- шкільного павільйону для навчання на природі.

Завдяки комплексному підходу, архітектурна ініціатива може трансформувати територію з рядової сільської ділянки у потужний приклад поєднання традицій і новітніх урбаністичних рішень.

Узагальнюючи, містобудівне рішення для серії індивідуальних житлових будинків у селі Пирогівка має не лише архітектурну, а й соціальну, культурну й економічну вагу. Воно сприяє збереженню традицій, формуванню відповідального простору проживання та привабливого середовища для майбутніх поколінь.

4. АРХІТЕКТУРНО-ПЛАНУВАЛЬНЕ ВИРІШЕННЯ ПРОЄКТУ

Архітектурно-планувальне вирішення проєкту серії житлових будинків у гуцульському стилі у селі Пирогівка базується на принципах гармонійного поєднання традиційної карпатської архітектури з сучасними підходами до просторової організації, ергономіки, екології та інженерної інфраструктури. Метою є створення функціонального, зручного та візуально привабливого середовища для сталого проживання, дозвілля і духовної взаємодії з культурною спадщиною.

Концепція проєкту:

У центрі концепції – ідея відродження автентичного сільського укладу з врахуванням запитів сучасної родини. Кожна садиба виступає осередком домашнього затишку, ремісничої ідентичності та близькості до природи. Композиція забудови передбачає плавний перехід між приватним, напівпублічним і громадським простором. Формується архітектурний ансамбль, де кожен елемент має глибоке змістовне й образне наповнення.

Функціональна організація:

Територія поділяється на такі ключові зони:

- Житлова – індивідуальні садиби з господарськими прибудовами;
- Громадська – простір для взаємодії мешканців (світлиця, етно-павільйон, коворкінг, спільна кухня);
- Ремісничо-туристична – майстерні, відкриті експозиції, демонстраційні будинки;
- Ландшафтна – сади, пасіки, водойми, простори для дозвілля та еко-релаксу;
- Інженерна – підземні комунікації, підсобні будівлі, зони техобслуговування.

Планування та композиція:

Композиція забудови нагадує традиційне гуцульське подвір'я, проте реалізована у сучасному ключі. Житлові будинки розміщуються з дотриманням природного рельєфу, уникаючи жорсткої сітки, з орієнтацією на

сонце та панорамні види. Забудова забезпечує індивідуальність кожної садиби й одночасно відчуття приналежності до спільноти.

Архітектурний стиль та дизайн:

Будинки виконуються в стилі модернізованої гуцульської хати з двосхилим або чотирисхилим дахом, натуральними матеріалами, характерним декором і різьбленням. Об'ємно-просторове рішення сприяє формуванню житлового середовища, що поєднує дух традицій із функціональністю.

Ергономіка та зручність:

Проект враховує різні потреби – від молодих родин до людей старшого віку.

Простори відкриті, з достатньою площею для пересування, зручні вхідні зони, безпечні переходи між функціональними приміщеннями.

Енергоефективність та екологічна стійкість:

Передбачено використання сонячних панелей, рекуперацій, утеплення натуральними матеріалами (овеча шерсть, деревне волокно), систем збору дощової води та біосептиків. Будинки мають мінімальний вплив на навколишнє середовище.

Безпека та доступність:

Інфраструктура розрахована на комфорт і безпечне пересування для всіх категорій мешканців. Використано сучасні охоронні системи, енергонезалежне освітлення, відеонагляд. Усі будинки відповідають протипожежним вимогам.

Символіка та образна композиція:

Планування поселення базується на формі кола, як символу родини, спадковості та єдності. Центром є громадська зона з осередком культури, що органічно об'єднує інші сегменти – житлові, рекреаційні, освітні.

Простір активного та культурного життя:

На території запроектовані майданчики для рухливих ігор, йоги, танців, просторі алеї для прогулянок, місця для проведення свят, етнофестивалів та обрядів. Передбачено зону купальні, пляж, дерев'яні тераси.

Загалом, архітектурно-планувальне рішення цього проєкту — це приклад сучасного етноурбанізму, що відроджує гуцульські традиції, інтегруючи їх у практики сталого та здорового життєвого простору.

Архітектурно-планувальна стратегія передбачає не лише зручне зонування, але й формування візуальної ідентичності кожної будівлі. Підхід до кожного будинку — індивідуальний, із можливістю врахування особистих побажань мешканців на етапі проєктування. Це включає варіативність розташування

терас, розмірів кухні-вітальні, типу горищного або мансардного простору, кількості спалень.

Важливим акцентом є збереження природної текстури матеріалів:

необроблене дерево, брус, черепиця, льон, мідь. Стилiзацiя фасадiв пiд старовиннi гуцульськi хати вiдтворюється шляхом використання автентичноi кольоровоi палiтри — теплих дерев'яних вiдтiнкiв у поєднаннi з бiлими або земляними фрагментами.

Урбанiстична модель поселення виключає хаотичну забудову. Усi будинки згрупованi навколо загальних просторiв, проте зберiгають чiтку межу приватностi. Для цього використовуються природнi екрани — живоплоти, групи дерев, перепади рельєфу. Простiр мiж будинками не перетворюється на вулицю, а стає мiсцем спiвжиття — iз лавами, квітниками, гойдалками, мiнi-сценами.

У межах публiчної архiтектури заплановано створення вiдкритого павильйону «гуцульськoї академiї», де проводитимуться творчi та ремiсничi подiї. Цей простiр також може функцiонувати як освiтнiй центр для дiтей, гурток народного танцю, виставкова галерея. Вiн пiдкреслює соцiальну складову архiтектурно-планувального рiшення — орiєнтованiсть не лише на комфорт, а й на розвиток громади.

Инженернi рiшення базуються на автономностi. Електропостачання може бути забезпечене гiбридними системами: поєднанням мережевого живлення, сонячних панелей та резервних акумуляторiв. Також передбачено автоматичну систему управлiння освiтленням, клiматом, зволоженням ґрунту в саду та вентиляцiєю.

Додатково враховано фактор акустичного комфорту — використання дерев'яних елементiв iнтер'єру, що поглинають шум, конструктивне розмiщення вiкон i внутрiшнiх перегородок, а також щiльнiсть зелених насаджень.

Таким чином, архiтектурно-планувальне вирiшення є багаторiвневим пiдходом до створення функцiонального, вiзуально впорядкованого, екологiчного i соцiально насиченого простору, що поєднує традицiї з актуальними викликами сьогодення.

Архiтектурно-планувальне рiшення серiї iндивiдуальних житлових будинкiв у стилi старих гуцульських традицiй враховує потреби сучасноi сiм'ї,

зберiгаючи водночас глибинну iдентичнiсть локальноi культури. Основна

мета проєкту — створення зручного, безпечного, екологічного середовища для постійного проживання.

Комплекс має витягнуту форму із природним зонуванням: житлова забудова розміщується з урахуванням рельєфу, природного освітлення та панорам.

Кожен будинок — це окрема житлова одиниця, призначена для однієї сім'ї, з усіма необхідними зонами для життя, відпочинку, господарства та роботи.

Форма забудови наближена до природного розташування традиційних садиб: без прямолінійних вулиць, але з логічними маршрутами пересування. Простір організований так, щоб зберігати приватність мешканців і водночас підтримувати сусідське спілкування.

Функціональне наповнення кожної садиби:

- житлова частина з 2–3 спальнями, вітальнею та кухнею-їдальнею;
- господарський блок із підсобними приміщеннями;
- мансардний або горищний простір як додаткова житлова або робоча зона;
- літня тераса з виходом у сад;
- простір для садівництва або малого тваринництва.

Матеріали будівництва — натуральні, з локальних джерел: дерев'яні зруби, глиняна штукатурка, сланець, камінь. Усі рішення адаптовані до сучасних норм енергоефективності. Передбачено використання сонячних панелей, утеплення з природних матеріалів, автономне водопостачання та каналізацію.

На території поселення прокладено вузькі проїзди та пішохідні доріжки. Паркувальні місця розташовані поруч з кожним будинком, але приховані від головного фасаду. Уздовж ділянок висаджено фруктові дерева, створено зони спокійного відпочинку з лавами та навісами.

Безпека реалізована завдяки освітленню стежок, системам відеоспостереження, а також обмеженому в'їзду транспорту. Будинки мають енергонезалежні джерела живлення, вентиляцію, пожежну сигналізацію.

Загалом, архітектурно-планувальне рішення підкреслює повсякденну функціональність: кожен будинок — не лише

архітектурний об'єкт, а

повноцінне життєве середовище, адаптоване до потреб мешканців у будь-яку пору року. Проєкт створює умови для родинного затишку, спокійного побуту та взаємопідтримки серед мешканців

5. КОНСТРУКТИВНЕ РІШЕННЯ

Конструктивне рішення серії індивідуальних житлових будинків у селі Косівщина Сумської області передбачає ретельний вибір будівельних матеріалів, конструкційних рішень та інженерних систем. Метою є створення комфортного, безпечного, енергоефективного та довговічного середовища проживання, що відповідає кліматичним та геологічним умовам регіону.

1. Вибір матеріалів:

Для забезпечення високої якості та тривалої експлуатації будинків використовуються матеріали, які поєднують міцність, довговічність і екологічну безпеку:

- Деревина — як основний матеріал фасадів і перекриттів. Використовується термооброблена сосна, модрина та дуб. Цей матеріал не лише екологічно чистий, але й добре утримує тепло.
- Газоблоки та керамічні блоки — для стін, з подальшим утепленням мінераловатними плитами та оздобленням дерев'яним або декоративно-штукатурним фасадом.
- Натуральний камінь (вапняк, піщаник) — у цокольній частині будинку та елементах ландшафтного дизайну.
- Металоконструкції — для каркасів дахів та козирків.

2. Конструктивна система:

Будинки запроектовані як двоповерхові. Несуча система складається з монолітного стрічкового фундаменту, зовнішніх несучих стін з газобетону або керамічних блоків товщиною 380 мм, міжповерхового перекриття з пустотних плит або дерев'яних балок, покрівлі на дерев'яному кроквяному каркасі.

3. Інженерні рішення:

- Системи опалення — індивідуальні, на основі теплових насосів типу "повітря-вода", або газових котлів.
- Водопостачання — з індивідуальної свердловини з насосною станцією, очищенням води та фільтрацією.
- Каналізація — біологічні очисні споруди (септики з біофільтрами).
- Системи вентиляції — припливно-витяжні з рекуперацією тепла.
- Електропостачання — автономне, з можливістю встановлення сонячних панелей.

4. Протипожежні заходи:

- Встановлення автономних пожежних сигналізацій, вогнегасників.
- Використання вогнестійких матеріалів у міжповерхових перекриттях та ізоляції.
- Планування евакуаційних шляхів, захищених сходових маршів.
- Відокремлення котельного приміщення із додатковими засобами контролю температури та газу.

5. Енергоефективність і теплоізоляція:

- Теплоізоляція стін — мінвата товщиною не менше 150 мм з паробар'єром.
- Покрівля — утеплення на основі ековати або мінеральної вати.
- Встановлення енергоощадних склопакетів з мультифункціональним покриттям.
- Вхідні двері — з терморозривом, утеплені ППУ.

6. Звукоізоляція:

- Міжкімнатні перегородки виконуються з блоків з додатковим шумоізоляційним шаром (мінеральна вата або спеціальні акустичні панелі).
- Двері та вікна обладнані ущільнювачами для зменшення шумового навантаження.
- Встановлення плаваючих підлог для мінімізації структурного шуму.

7. Кліматичні та геологічні умови с. Косівщина:

Село Косівщина розташоване у помірному кліматичному поясі Сумської області. Зими тут холодні, із середньомісячною температурою $-6^{\circ}\text{C} \dots -8^{\circ}\text{C}$, літо тепле з середніми температурами $+20^{\circ}\text{C} \dots +24^{\circ}\text{C}$. Річна кількість опадів

становить близько 550–600 мм, переважно у вигляді дощів у літній період.

Ґрунти — чорноземи середньосуглинкові, добре придатні для закладання фундаментів. Рельєф рівнинний з незначними перепадами висот, відсутністю значних зсувних ділянок, що дозволяє використовувати стрічкові або плитні фундаменти. Поблизу є джерела водопостачання — ґрунтові води залягають на глибині 8–12 м.

8. Екологічність і сталий розвиток:

- Застосування екологічно безпечних оздоблювальних матеріалів.
- Використання локальних ресурсів — деревини, глини, піску.
- Мінімізація споживання енергії та води за рахунок сучасних технологій.
- Збір дощової води для технічних потреб.
- Ландшафтна організація території з елементами пермакультури.

Ці конструктивні підходи дозволяють створити комфортні, довговічні та адаптовані до місцевих умов будинки для постійного проживання родин у селі Косівщина.

6. ІНЖЕНЕРНИЙ БЛАГОУСТРІЙ, ЛАНДШАФТНА ОРГАНІЗАЦІЯ ТЕРИТОРІЇ

Інженерний благоустрій серії індивідуальних житлових будинків у селі Косівщина Сумської області є результатом гармонійного поєднання сучасних технологій із традиційними гуцульськими принципами організації простору та побуту. В основі інженерних рішень — забезпечення комфорту, безпеки, сталого розвитку і поваги до культурної спадщини, що уособлюється в архітектурному стилі будинків, їх розміщенні на ділянках, використанні натуральних матеріалів і енергоефективних технологій.

Інженерні системи включають водопостачання, водовідведення,

електропостачання, автономні системи опалення з можливістю використання відновлюваних джерел енергії (зокрема сонячних панелей), а також системи безпеки, освітлення і зв'язку. Проєкт враховує природні умови Косівщини — рівнинний рельєф, сезонні коливання температури, відносно помірний клімат

— що дозволяє ефективно використовувати зовнішні джерела тепла та освітлення, а також впроваджувати рішення для збору дощової води.

Організація території передбачає чітке зонування ділянок, на яких розміщуються будинки. Вона включає під'їзні шляхи, пішохідні доріжки, зони відпочинку, сади, господарські зони та місця для паркування. Основним принципом є логічне функціональне розділення території без порушення її цілісності та естетики. Усі елементи ландшафтного дизайну виконуються в дусі гуцульської автентики — з використанням дерева, каменю, декоративного різьблення, а також традиційних орнаментів, які інтегруються у сучасні функціональні об'єкти, як-от лавки, перголи, навіси, ліхтарі.

1. Ландшафтний дизайн. Особлива увага приділяється ландшафтному оформленню території. Озеленення виконується з урахуванням місцевої флори, включаючи плодові дерева, декоративні кущі та квітники. Створюються живоплоти, альпінарії, міні-водойми. Кам'яні доріжки та дерев'яні огорожі нагадують традиційні гуцульські подвір'я. Усі декоративні елементи ретельно вписуються у природне середовище, підтримуючи візуальну та стилістичну єдність проєкту.

2. Функціональне планування. Територія кожного будинку поділяється на житлову, господарську та рекреаційну частини. Житлова зона максимально віддалена від дороги і захищена рослинністю. Господарські споруди (комори, дровітні, сараї) розміщуються ближче до меж ділянки. Рекреаційна зона має відкриті тераси, альтанки, дитячі та спортивні майданчики. Уся інфраструктура спроектована так, щоб забезпечити зручність переміщення, у тому числі для людей з обмеженими можливостями.

3. Безпека та зонування. Вся територія умовно поділяється на приватну, напівприватну і публічну частини. Це дозволяє підтримувати комфорт і безпеку

мешканців. Встановлюються відеокамери, освітлення з датчиками руху, захисні огорожі з автоматичними воротами. Евакуаційні маршрути передбачені згідно з ДБН. Окремі входи на територію господарських зон дозволяють уникнути конфліктів між приватним і технічним рухом.

4. Інфраструктура та сервіси. У проекті передбачені відкриті паркувальні майданчики, малі архітектурні форми, місця для зберігання побутових відходів з організованим роздільним збором. Встановлюються елементи освітлення, що працюють на сонячних батареях. Зовнішні електрощити і водяні насоси розміщуються в спеціальних боксах, стилізованих під гуцульські скрині. Інтернет та телекомунікаційні мережі інтегруються приховано, з мінімальним впливом на вигляд території.

5. Екологічна урбаністика. Проект базується на принципах сталого розвитку: використовуються місцеві екологічні матеріали (дерево, глина, вапняк), застосовуються технології пасивного опалення і природної вентиляції, організовано збір дощової води, передбачена біоочистка стічних вод. Будинки орієнтуються по сторонах світу для максимального природного освітлення. Залучені технології передбачають мінімізацію витрат на утримання без втрати комфорту для мешканців.

6. Зелені зони та екологічні простори. Кожна ділянка має свій «зелений каркас»

— дерева, кущі, декоративні елементи, які сприяють зниженню запиленості, шуму і перегріву. Окремі сектори присвячено створенню міні-ботанічних садів з місцевими лікарськими рослинами. Прогулянкові стежки з натурального каменю з'єднують рекреаційні зони з терасами і місцями відпочинку. Водойми створюють ефект мікрокліматичного балансу, а спеціально облаштовані еко-куточки сприяють збереженню біорізноманіття.

Таким чином, інженерний благоустрій у цьому проекті — це поєднання функціональності, культури і екології. Такий підхід дозволяє не тільки забезпечити комфортне проживання у сучасному індивідуальному будинку, але й створити гармонійне середовище, яке зберігає дух гуцульських традицій у нових

умовах.

В межах села Косівщина особливу увагу було приділено інтеграції новобудов у вже сформований сільський ландшафт. Проєкт передбачає збереження існуючих зелених масивів, включаючи фруктові сади, березові гаї та польові елементи краєвиду. Рельєф місцевості використовується як перевага: житлові будинки розміщуються на незначних природних підвищеннях, що дозволяє уникати додаткового втручання у ґрунтову структуру та забезпечує природний дренаж дощових вод.

Дренажні системи, зокрема, виконуються у вигляді напіввідкритих каналів з щебеним заповненням, що одночасно слугують елементами ландшафтного дизайну. Водозбірні колодязі маскуються декоративними елементами, виготовленими з дерева або кераміки, оздобленими гуцульським різьбленням. Це дозволяє не лише зберегти функціональність, а й естетично включити інженерні елементи в загальний ансамбль простору.

Сучасні технічні рішення використовуються з обережністю, щоб не порушити цілісність традиційної стилістики. Так, кондиціонування повітря організоване за допомогою глибинних повітряних каналів та систем природної вентиляції, а зовнішні блоки, де вони все ж необхідні, маскуються під елементи дерев'яних фасадів. Це дозволяє зберігати естетичний вигляд будинків у гуцульському стилі, не жертвуючи комфортом проживання.

Каналізаційні системи базуються на локальних очисних спорудах — біологічних септиках, які відповідають сучасним екологічним вимогам. Усі труби прокладаються підземним способом, із використанням теплоізоляційних матеріалів для захисту в зимовий період. Для систем водопостачання використовуються глибокі свердловини, оснащені автоматичними насосними станціями. Контроль витрат води та електроенергії здійснюється через інтегровані смарт-системи, що дозволяє мешканцям керувати ресурсами ефективно та економно.

Проєкт враховує й соціальні аспекти. У межах забудови передбачено створення спільних просторів для взаємодії мешканців — міні-майданчиків для

проведення свят, святкових ярмарків, а також майстерень для ручної праці, де можна зберігати та відновлювати традиційні гуцульські ремесла. Таким чином, нові житлові будинки стають не лише місцем проживання, а й осередком збереження культури і традицій регіону.

Кожна ділянка має освітлення, що базується на енергії сонця. Вуличні ліхтарі виготовлені з дерева, оздоблені різьбленням та забезпечені сенсорними датчиками, що реагують на рух. Це не лише зручно, а й відповідає принципам енергозбереження та естетики гуцульського стилю. Додатково, освітлення підкреслює архітектурні елементи в нічний час, створюючи атмосферу затишку та безпеки.

Щодо організації простору між будинками — передбачено прокладення пішохідних і велосипедних доріжок, покритих гравієм та оздоблених кам'яними бордюрами. У кожному кварталі серії будинків передбачені міні-парки з садовими скульптурами, створеними за мотивами гуцульського фольклору. Це не лише сприяє візуальному розмаїттю, а й поглиблює культурну ідентичність середовища.

Інженерний благоустрій серії індивідуальних житлових будинків у Косівщині

— це приклад того, як традиція і технологія можуть співіснувати без конфлікту. Високий рівень комфортності, інтегрованість у навколишнє середовище, повага до спадщини — це фундамент, на якому базується концепція розвитку цієї території. Результатом є високоякісне середовище проживання, яке зберігає і транслює культурний код регіону у XXI столітті.

Проєкт також передбачає дотримання державних будівельних норм (ДБН) щодо інженерних комунікацій у приватному житловому секторі. Усі мережі проходять технічну експертизу, сертифіковані за стандартами безпеки та мають резервне живлення у разі аварійного вимкнення. Крім того, передбачено аварійний резерв водопостачання — індивідуальні ємності для кожного будинку, які автоматично заповнюються у період низького навантаження.

У сфері екологічної відповідальності проєкт містить системи збору та

сортування сміття з подальшою його утилізацією через договір з ліцензованими операторами. Планується впровадження компостних ям для органіки, а також пункту обміну вторсировини — для підвищення рівня екологічної свідомості мешканців. Ці рішення розроблені з урахуванням кращих практик сталого будівництва та досвіду впровадження концепції 'еко-село'.

Відкрита система комунікації з мешканцями також є важливою складовою. Для цього організовано інформаційні стенди, на яких регулярно оновлюється інформація щодо роботи інженерних систем, змін у благоустрої та контактів відповідальних осіб. Крім того, на території впроваджується Wi-Fi зона для швидкого доступу до сервісів та повідомлень у режимі реального часу.

Таким чином, благоустрій території у рамках серії індивідуальних житлових будинків у селі Косівщина — це приклад сучасного підходу до інтеграції архітектурної спадщини у нове будівництво. Проєкт демонструє можливість збереження та популяризації гуцульської ідентичності, враховуючи сучасні вимоги до екологічності, функціональності та комфорту. Цей досвід може бути масштабований для інших регіонів України, де цінуються локальні традиції та інноваційний підхід до середовища проживання.

У подальшому планується розширення комплексу з урахуванням зворотного зв'язку від мешканців. Зокрема, будуть додані нові зони спільного користування

— навчально-просвітницький центр з експозицією гуцульського мистецтва, майстерні з деревообробки та декоративного розпису, місця для проведення фестивалів традиційної культури. Також у перспективі — впровадження автономних електростанцій на базі сонячних та вітрових технологій, що зробить поселення майже енергонезалежним.

Ці ініціативи є логічним продовженням концепції сталого розвитку у поєднанні з гуцульською архітектурною традицією. Проєкт у селі Косівщина демонструє, як можна поєднати інженерію, культуру та природу у цілісну, гармонійну систему житлового середовища нового покоління. Унікальність підходу полягає в його адаптивності: кожна наступна черга забудови зберігатиме

основні принципи, але враховуватиме зміни в екологічних стандартах, побутових потребах та культурному контексті.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

- 1.ДБН В.2.2-15:2019 «Житлові будинки. Основні положення проєктування».
- 2.ДБН Б.2.2-12:2019 «Планування і забудова територій».
- 3.ДБН В.1.1-7:2016 «Захист від шуму».
- 4.ДБН В.2.5-20:2017 «Інженерне обладнання будинків і споруд. Водопостачання та водовідведення».
- 5.ДБН В.2.5-67:2013 «Опалення, вентиляція і кондиціонування».
- 6.Кушніренко В.І. Архітектура України: традиції, сучасність, перспективи / В.І. Кушніренко. — К. : Либідь, 2020. — 312 с.
- 7.Іванишин М. Гуцульська архітектура як джерело для формування сучасного житлового середовища / М. Іванишин // Архітектурна спадщина. — 2019. — № 26. — С. 53–59.
- 8.Левчук Л.Ю. Традиційне дерев'яне житло українських Карпат / Л.Ю. Левчук. — Львів : Сполом, 2018. — 236 с.
- 9.Ярошенко О.М. Використання етнічних мотивів в сучасному інтер'єрі житлових будинків / О.М. Ярошенко // Вісник ХНУБА. — 2021. — № 12. — С. 44–49.
10. Шишкін Е. А. Інноваційні планувальні та конструктивні рішення сучасних будівель і споруд : конспект лекцій для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти / Е. А. Шишкін, Ю. І. Гайко ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. — Харків, 2021.
11. Реконструкція цивільних та промислових будівель і споруд : підручник / [за ред. Е. А. Шишкіна, О. В. Завального]. — Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2021. — 404 с. — (Серія «Міське будівництво та господарство»).

12. Мельничук А.І. Формування архітектури індивідуальних житлових будинків на основі традиційного середовища Гуцульщини / А.І. Мельничук // Сучасні проблеми архітектури та містобудування. — 2020.

— Вип. 60. — С. 71–77.

13. Діденко І.В. Екологічна архітектура та біокліматичне проектування житлових будинків / І.В. Діденко. — К. : НАУ, 2017. — 188 с.

14. Зелене будівництво в Україні: тенденції, проблеми, перспективи : кол. монографія / за ред. І.І. Трофименко. — Львів : ЛНАУ, 2021. — 280 с.